

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Proiectul de revizuire al codului de procedură civilă, urmărirea imobiliară; de d. I. N. Cesărescu.

Observațiuni asupra reformării legii timbrului în raport cu Legea pentru judecătorii de pace, de d. Corneliu Botez.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Curtea de Apel din Galați, s. I : Sava M Gherghiceanu, pentru pretenții civile, cu o adnotațiune de d. D. Alexandresco.

Informațiuni.

Proiectul de revizuire a Codului

DE

PROCEDURĂ CIVILĂ

Urmărirea imobiliară

(Urmare) 1)

A doua modificare importantă este aceea relativă la caracterul și efectele comandamentului.

După codul actual de procedură civilă comandamentul este pur și simplu o somațiune de plată ce se face debitorului; el nu constituie un act de urmărire, ci numai o punere în întârziere a debitorului de a-și executa obligațiunea. Urmărirea nu începe de cât de la primele publicațiuni și afișe, cari au loc după 30 zile de la comandament.

Dispozițiunea aceasta, după cum am spus într'unul din numerile trecute ale ziarului nostru⁽²⁾, a fost pornită dintr'un sentiment exagerat al legiuitorului, de a protege pe debitor. I s'a părut legiuitorului român, imitând într'aceasta pe cel francez, că creditorul mai 'nainte de a începe orî-ce urmărire trebuie să deștepte pe debitor printr'o somațiune că a sosit termenul de plată și că, el, creditorul de nu va fi plătit va începe urmărirea imobilului. Lucrul se explică de alt-fel și prin tradițiune. În toți timpii debitorul a trebuit să fie pus în întârziere. Nici o

dată el n'a fost considerat ca pus în întârziere prin simpla sosire a termenului.

O asemenea teorie ar fi fost contrarie și caracterului termenului care este în regulă generală în favoarea debitorului, și al regulilor de punere în întârziere care are tot d'auna loc *ex persona* și nici o dată *ex re*.Pretinsa regulă : *dies interpellat prohomine* care și-a avut atâta timp partisanii săi printre interpreții dreptului roman⁽³⁾ a fost părăsită cu desăvârșire în ultimii timp⁽⁴⁾.La romani, ca și în dreptul vechi francez, se cerea o *interpellatio*⁽⁵⁾.Dar, dacă *interpellatio* la Romani, somațiunea în dreptul vechi francez, era necesară pentru a considera pe debitor ca pus în întârziere, ea, ca și comandamentul în dreptul modern, afară de daunele eventuale la care expune pe debitor, n'are alt efect juridic, de cât acela al deșteptării lui. Drepturile debitorului asupra patrimoniului său, rămân neatînse. El poate dispune, după comandament, de avutul său, tot așa de bine ca și înainte de comandament. De aci tentație pentru debitor de a se pune la adăpost de orî-ce urmărire, de a căuta tot soiul de mijloace, cu care să poată străgăni, sau chiar înlătura pe creditor. Căci, orî-ce s'ar zice, cele 30 de zile libere dintre comandament și urmărire propriu zisă, sunt o epocă de tentație, chiar pentru debitorii cei mai onest⁽⁶⁾.

Unul din mijloacele de fraudă la care se pot exersa în majoritate debitorii, astă-zî, este tocmai această posibilitate de a înstreina în mod valabil avutul lor chiar după comandament. Căci dacă

⁽³⁾ Namur, *Institutes T.*, 1 p. 311. Van Wetter, *T. I* p. 690.⁽⁴⁾ Dernburg, *Pandekten T. II*, § 20, No. 14. Girard, *Droit Romain* p. 629.⁽⁵⁾ La Roma se mai cerea ca rezistența debitorului la plată să fie și *frauduloasă*, iar în dr. vechi francez, să fie și o *chemare în judecată*.⁽¹⁾ A se vedea Curierul Judiciar No. 8 și 9 1900.⁽²⁾ Curierul Judiciar No. 8 din 27 Ianuarie 1900

presupunem un creditor chirografar în zadar acest creditor, luptă, pentru constatarea drepturilor sale, și obține un titlu executoriu, căci atunci când se crede mai apropiat de realizarea creanței, debitorul deșteptat prin comandament să-și execute obligațiunea, este deșteptat la fraudă. Dar nici creditorii ipotecari nu sunt mai puțin vexați în privința aceasta, căci o dată imobilul înstreinat, ei se ved puși în necesitatea de a efectua urmărirea, pe capul și al detentorului. Și nu doar că un text precis de lege îi obligă la aceasta, fiind-că art. 497 din actualul cod de procedură civilă, este mut în această privință; dar pentru că jurisprudența s'a pronunțat în acest sens. De și față de art. 497 pr. civ., ca și din redacțiunea art. 1793 și 1797 c. civ., s'ar putea susține cu succes contrariu.

Numai reamintim discuțiunile și neajunsurile la cari a dat loc în practică, ca și fraudă la care este expus creditorul, prin dreptul ce-l are încă debitorul de a închiria imobilul după comandament.

Ce face proiectul de revizuire pentru a remedia la toate aceste inconveniente?

Pentru a ne lămuri mai bine, transcriem în întregul lor, articolele referitoare la această materie:

SECȚIA II

Urmărirea nemiscătoarelor bunuri

Art. 496. Orî-ce urmărire a unui imobil va începe printr'un comandament făcut de către creditor datornicului și deținătorului de va fi, prin mijlocirea unui agent judecătoresc.

Art. 497. Acest comandament se va face în persoană saă la domiciliul datornicului și deținătorului.

El va cuprinde copie de pe titlul executoriu, somația de a plăti și înștiințarea că, dacă nu va plăti, se va face vîndarea cutărilor saă cutărilor nemiscătoare. El va fi iscălit de agent.

Acest comandament se va transcrie de urgență în extract îndată după comunicare, după ordinea înregistrării, într'un registru special.

Art. 514. Va fi nulă de drept orî-ce înstreinare a nemiscătorului urmărit făcută de datornic de la data transcrierii comandamentului.

Art. 516. Inchirierile saă arendările făcute de datornic după data transcrierii comandamentului vor fi anulate, dacă creditorul saă creditorii ce urmăresc vor cere aceasta.

Modificările ce rezultă din aceste articole sunt de două feluri:

a) Modificări de procedură, și

b) Modificări de principiu.

Ca modificare de procedură este aceia prevăzută de al. 3 de sub art. 497, după care, comandamentul se va transcri de urgență într'un registru special.

După legiuirea actuală, comandamentul iscălit de creditor și agent, se trimite prin oficiul portăreilor, debitorului, ca orî-ce somațiune fără

nici o altă formalitate; după noul proiect, el va trebui să fie iscălit numai de agent și transcris de urgență într'un registru special.

Trecem asupra formalității transcrierii, căci vom vorbi de dînsa atunci când ne vom ocupa de efectele comandamentului, cari sunt în strînsă legătură cu această transcriere.

O altă modificare de procedură o găsim în art. 496 și al. 1 de sub art. 497.

Am arătat mai sus că după actualul cod de procedură se poate da loc la discuțiunii în cas când ne aflăm față de un creditor ipotecar și când imobilul a fost înstreinat de către debitor.

În adevăr dacă imobilul se găsește încă în posesiunea debitorului, nici o dificultate, comandamentul ca și urmărirea se face pe capul lui. Dacă însă imobilul trece în mîna unui terțiu se naște întrebarea dacă urmărirea trebuie să se facă și asupra terțului detentor.

Interpretând în mod strict, după litera lui, art. 497 din actualul cod, s'ar putea susține că urmărirea nu se poate face de cît numai asupra debitorului. Și aceasta cu atît mai mult, cu cît legiuitorul român a schimbat redacțiunea art. 1793 și 1797 c. c. suprimând cuvintele *sur lui* din articolele franceze corespunzătoare. Dacă însă ținem seamă de drepturile ce pot acorda creditorului ipotecar creanța sa: un drept personal asupra debitorului și un drept real asupra imobilului, de unde o acțiune personală și o acțiune reală, trebuie să recunoaștem că acțiunea asupra lucrului, nu se poate exersa separat de deținătorul aceluï lucru.

Orî cum ar fi, discuțiunii pot să existe, și aceste discuțiunii se înlătură prin noua redacțiune a art. 496 și 497 care obligă pe creditor să notifice comandamentul și terțului deținător dacă există.

Trecem acum, la modificarea de principiu.

Comandamentul, după noul proiect de revizuire nu va mai avea efectul unei simple somațiuni, unei simple deșteptări adusă debitorului de a plăti: din contră, el va fi considerat ca primul act de executare, și ca consecință va avea de efect știrbirea drepturilor debitorului urmărit.

Odată ce comandamentul se va transcri, înstreinările făcute de datornic vor fi nule și de nul efect.

Inovația introdusă în art. 514, de și rupe cu tradițiunea, o considerăm dintre cele mai fericite. Ea, va împedica cît mai mult fraudă și va da loc la cît mai puține străgănituri.

I. N. Cesărescu

(Va urma)

Doctor în drept din Paris, Avocat

Observațiuni asupra reformei legii timbrului

în raport cu

Legea pentru judecatoriile de pace

D-l General Gh. Manu, fost Ministru de Finanțe, față cu starea compromisă a finanțelor țării noastre și silit de nevoia de a se crea noi resurse Statului, a întocmit un proiect al legii timbrului și înregistrării, prin care, pe lângă modificările și îmbunătățirile aduse actualei legi cu privire la chipul constatării contravențiilor la această lege și la chipul de percepere a taxelor ce prevede, a sporit taxele de timbru la care erau supuse o sumă însemnată de acte și afaceri și a înființat noi taxe asupra succesiunilor și asupra unor acte, care până în prezent erau scutite de asemenea taxe, găsind în modul acesta mijlocul de a-și atinge scopul ce l-a condus și ideea ce l-a preocupat cu privilegiul întocmirii proiectului în chestiune. Acum de curând proiectul a fost adus în desbaterea Camerei și după puțină discuțiune (1), cum în genere la noi se votează aproape toate legile, proiectul a fost adoptat și votat de Cameră, cu oare-cari modificări.

Noi ne propunem în acest articol de a ne ocupa de modificările introduse în legea timbrului cu privire la legea pentru judecatoriile de pace, de a cerceta întru cât aceste modificări se potrivesc cu spiritul acestei din urmă legi și întru cât noua reformă a curmat oare-cari controversate, cari s'au ridicat cu ocaziunea aplicării legii pentru judecatoriile de pace, sperând că unele din observațiile noastre, poate, vor fi luate în considerațiune, când noua lege a timbrului va fi adusă în discuțiunea Senatului (2).

* * *

Dispozițiunile legii timbrului privitoare la legea pentru judecatoriile de pace sunt cuprinse nu numai în legea timbrului dar unele dintr'însele sunt prevăzute de însăși legea pentru judecatoriile de pace. Competința judecătorilor de pace a fost mai întîiu determinată, precum se știe, prin Cartea I din actualul Cod de Procedură. Legiuitorul condus de ideea de a organisa și înlesni o justiție popu-

(1) E cunoscută proverbia repeziciune cu care se votează legile noastre. Din cauza acestei grabe mai în tot-de-una se fac legi care cuprind greșeli și omisiuni remarcabile. Și pentru că aci e vorba de legea pentru judecatoriile de pace, e destul a arăta că prin legea din 1894 dându-se în căderea judecătorilor de pace, furturile prevăzute și pedepsite de art. 308, 309 al. 2 și 310 din Codul penal, când valoarea obiectelor furate nu trece peste suma de 100 lei, s'a uitat a se prevedea și tentativele acestor furturi cum și pe tănuitorii furturilor în chestiune (art. 22) greșeală care a fost îndreptată prin legea din 17 Martie 1895. Dar să cităm un alt caz și mai recent. Zilele acestea a venit în desbaterea Senatului importanta reformă a Codului de Procedură civilă. Nu e nevoie a insista asupra însemnătății acestei reforme. S'a cetit expunerea de motive și s'au ridicat voci care au cerut să se citească legea pentru că s'ar călca, alt-fel, regulamentul. Insuși d. C. G. Dissescu, autorul proiectului și Ministru al Justiției, a fost de opinie să se citească măcar modificările și inovațiunile din proiect. Senatul a hotărât să se ia legea în considerațiune, fără să se mai citească.

(2) D. Take Ionescu, actual Ministru de Finanțe, a depus deja legea pe biroul Senatului în ședința de la 22 Ian. a. c.

lară eftină, sigură și sumară, la 1879 a lărgit această competență, dând în competența judecătorilor de ocoale, afaceri, cari până atunci erau de competența tribunalului, creând tot-odată, ca primă treaptă judecătorească, instanțele comunale, care au fost desființate prin legea din 1894 și reintrodusă prin aceea din 1896, actualmente în vigoare. Competința judecătorilor de ocol a fost încă mult sporită prin aceste două din urmă legi și prin alte legi speciale. Această lărgire de competență a fost realizată nu numai, cum am arătat, în scopul de a se da împričinaților o justiție mai promptă, fără de trăgăniri, cu termeni foarte scurți și cu proceduri simple, dar de a li se asigura tot o dată o justiție puțin costisitoare, pentru că o sumă importantă de afaceri, trecând în competența judecătorilor comunale și de ocol, s'au atins alte două înlesniri :

1) Taxele de timbru ale actelor și afacerilor de competența judecătorilor de pace sunt foarte reduse și poate din aceste acte și afaceri, chiar scutite de timbru și alte taxe ;

2) Justiția se distribuie de nisce organe judecătorești apropiate de popor, întru cât judecatoriile comunale sunt prima treaptă judecătorească, secundate de judecatoriile de ocol, puse sub controlul tribunalului, care când e instanță de apel, când instanță de casare. În acest din urmă caz, dacă casează o carte de judecată, reține fondul afacerii și dă o hotărîre în prima și ultima instanță. Acest avantaj e enorm pentru populațiunea nevoiașă, ale cărei mijloace nu i permit a se judeca la instanțele mai înalte și îndepărtate, cum sunt Curțile de apel și Inalta noastră Curte de casație, înaintea cărora este deschisă calea recursului numai contra sentințelor pronunțate de tribunale, ca instanță de apel.

Am avut dreptate deci, când în lucrarea noastră «Controversele legii pentru Judecatoriile de pace» publicate anul trecut (pag. 39) am afirmat că meritul acestei legi este de a fi apropiat justiția de popor, acordându-i în acest caz toate înlesnirile posibile.

Una din acele mari înlesniri era reducerea, cum am zis, a taxelor de timbru și chiar scutirea unor acte de asemenea taxe și altele cum sunt toate actele privitoare la judecata judecătorilor comunale, de la cererea în judecată până la definitivă executare a hotărîrei, scutire acordată pentru prima oară prin art. 41 din legea pentru judecatoriile de ocoale din 1879, când s'au înființat acele judecatorii și menționată prin art. 46 din actuala lege pentru judecatoriile de pace.

Legea timbrului (3) votată la 1881 și actualmente în vigoare până la 1 Martie când se va pune în aplicare noua lege, dacă va fi votată și de Senat prevede prin art. 29 alin. 19 de la Capitolul V, «Despre scutiri», că sunt scutite de timbru toate actele de procedură, prevăzute la art. 41 al legii judecătorilor comunale (din 1879), cum și acelea făcute înaintea judecătorilor de ocoale, când fac

(3) De la 1881, de când actuala lege asupra timbrului și înregistrării a fost pusă în aplicare a mai suferit însemnate modificări prin legea din 19 Martie 1884 și legea din 19 Martie 1886.

oficiul judecătorilor comunale, în virtutea art. 51 al. 2 din legea respectivă.

Prin art. 29 al. 21 din legea timbrului se prevede și lămurește iarăși că și apelurile, opozițiunile în apel, recursurile și contestațiile contra cărților de judecată pronunțate de judecătorii comunale și de acele de ocol, când după legea lor organică funcționează ca judecătorii comunale, sunt de asemenea scutite de timbru, ca și actele de procedură de care se ocupă art. 29 al. 19 citat.

În fine, art. 29 al. 23, scutește de timbru și certificatele constatatoare că în contra cărților de judecată, enunțate în paragraful precedent, nu s'a făcut apel, opoziție sau recurs.

Toate aceste dispozițiuni, cari tâlmăcesc și consacra și mai bine intențiile legiuitorului din 1879 și 1896, au fost păstrate prin art. 41 al. 19, al. 21 și al. 23 din noua lege a timbrului, votată de Cameră, și ele se cuprind mai limpede în art. 46 din actuala lege pentru judecătorii de pace, care hotărăște că sunt scutite de orî-ce taxe de timbru și altele *toate actele* privitoare la cercetarea și judecarea pricinilor acestor judecătorii de la cererea în judecată până la definitivă executare a hotărîrei. În ceea-ce privește executarea cărților de judecată comunale, investită cu formulă executorie de judecătorii de ocol, art. 40 din actuala lege pentru judecătorii de pace, cuprinde și o mai fericită inovațiune, hotărînd că aceste cărți se vor executa de primarul comunei și de receptorul local după aceleași reguli și conform legii de urmăriri, cu care se împlinesc și dările către stat și comună.

Se naște, însă cestiunea de a se ști dacă în același mod urmează a se executa și cărțile de judecată pronunțate de judecătorul de ocol când face oficiul judecătoriei comunale. Credem că da, pentru-că, în asemenea caz, judecătorii de ocoale, funcționând ca judecătorii comunale, de la sine se indică că trebuie să judece după normele, regulile și cu aplicarea dispozițiunilor de procedură, prescise în genere pentru aceste din urmă judecătorii.

Dar să enumerăm dispozițiunile din noua lege a timbrului care modifică actuala lege cu privire la actele și afacerile de competența judecătorilor de pace, notând și scurtele observațiuni ce găsim necesar de o cam-dată a face asupra lor.

Am dis că aceste modificări consistă în sporirea taxei timbrului la unele acte și afaceri, cum și înființarea de taxe noi asupra unora dintr'însele.

Să le enumerăm, deci :

Art. 16 al. 5 din noua lege, supune la taxa timbrului fix de 10 bani țidulele ce se fac la judecătorii. Acest act e corespunzător art. 14 al. 5 din actuala lege, care supune la aceeași taxă de timbru țidulele ce *agenții polițienești* sunt datorii a face conform legii judecătorilor de ocoale, precum și cele ce se vor face de dênșii, în orî-ce alte cazuri.

Modificarea și simplificarea acestui articol se impune, dat fiind că procedurile se îndeplinesc, nu numai de agenți polițienești, dar și de corpul de portărei, cum și de primari, în comunele rurale. O deosebire fundamentală între legea pentru judecătorii de ocoale din 1879 la care se referă art. 14 al. 5 din actuala lege a timbrului și legea pentru judecătorii de pace din 1896, acum în vigoare (și chiar cea abrogată din 1894) constă în faptul

că pe când sub legea din 1879 țidula se făcea de agentul însărcinat cu îndeplinirea procedurii, sub actuala lege, țidulele sunt adevărate citațiuni, care se încredințează de judecătorul de ocol, poate, împreună cu duplicatele de pe reclamațiunea sa, pentru a îndeplini procedura, fie în persoană, fie prin agenții respectivi.

Deci, art. 14 al. 5 din actuala lege a timbrului, era un adevărat non sens, față cu actuala lege pentru judecătorii de pace și a fost modificat, potrivit spiritului acestei din urmă legi.

Legiuitorul, prin art. 16 al. 5 din noua lege a timbrului, vorbește despre țidulele care se fac la judecătorii, pentru că în cea ce privește citațiile sau țidulele ce se fac prin portărei, fie prin agenții administrativi, în procesele venite în apel sau recurs (la tribunal, bine înțeles, de și legea nu lămurește) de la judecătorii de pace, le supun la plata taxei timbrului fix de 50 bani, prin art. 18 al. 2 din proiectul votat de Cameră. Aci, de astădată, ne găsim în fața unui spor de taxe, care, prin urmare, scumpește, dintr'o singură trăsătură de condei, justiția populară, ale cărei baze și al cărei spirit 'l-am dedus mai sus, din observațiunea dispozițiunilor sale. Tot la plata timbrului fix de 50 bani, noua lege supune și duplicatele actelor autentificate de judecătorii de ocol, care până acum se făcea pe hârtie liberă (art. 18 al. 1 din noua lege).

În temeiul art. 19 al. 1 din noua lege a timbrului, sunt supuse la plata timbrului fix de 1 leu coala : petițiunile de întentarea proceselor, cererile de intervenire, de chemare în garanție, cererile convenționale, *cele de executare provizorie sau definitive, cum și contestațiile și opozițiunile la asemenea executări*, de revizuire și de opozițiune la judecătorii de ocoale, când valoarea litigiului e *mai mică de 1000 lei*, sau când au de obiect acțiunile specificate prin art. 60 și 61 din legea judecătorilor de ocoale.

Când aceste cereri au o valoare mai mare de 1000 lei, sunt supuse prin art. 20 al. 13 din noua lege, la plata timbrului fix de 2 lei. Cum vedem, și aci ne găsim în fața unui spor de taxe, pe când cererile enumerate după art. 18 al. 1 din legea timbrului actuală, sunt supuse, fără distincțiune, la plata timbrului fix de un leu.

Tot la plata timbrului fix de doi lei, sunt supuse după noua lege (art. 20 al. 12) cererile de sequestru asigurător și de popriră făcute la judecătorii de ocoale, precum și opozițiunile și contestațiile făcute la aceste cereri, cari după art. 18 al. 2 din actuala lege, erau supuse numai la plata timbrului de un leu. Textul din noua lege e mai rațional redactat pentru că pune în rîndul acestor cereri și cererile de urmăriri generală de venituri, care nu sunt prevăzute de art. 18 din legea în vigoare.

Rîndurile subliniate din art. 19 al. 1 din noua lege, de asemenea nu figurează în legea timbrului ce se aplică astăzi.

Art. 19 al. 1, nu rosteste însă, un singur cuvânt asupra *cererilor de ieșire din indiviziune și împărțirea succesiunilor*, care, după art. 63 din legea pentru judecătorii de pace, sunt de competența acestor judecătorii, când valoarea averii de împărțit sau regulat, nu trece peste suma de 3000 lei.

Aceste cereri de ieşire din indiviziune şi de împărţirea succesiunilor, au fost date până la valoarea de 3000 lei, în căderea judecătorilor de ocol, pentru prima dată, prin legea organică a acestor judecători din anul 1894.

De atunci, încă, s'a ridicat cestiunea de a se şti la care taxă de timbru trebuiesc supuse asemenea cereri, de oare-ce toate acţiunile ce se introduc înaintea judecătorilor de ocol, de la valoarea de 50 lei în sus, sunt supuse prin actuala lege a timbrului, la taxa timbrului fix de un leu; pe când însă, după art. 21 al. 15 din aceeaşi lege, cererile de ieşire din indiviziune, sunt supuse la plata timbrului fix de 10 lei. Acest timbru, până la 1894, era o înlesnire acordată părţilor, pentru ca acţiunile care sunt de competenţa tribunalului sunt supuse la plata timbrului fix de 5 lei, percepându-se deosebit şi o taxă de 25 lei în chipul prescripţiei de art. 20 din legea timbrului. Timbrul de 10 lei, pentru asemenea cereri, când intră în căderea judecătorilor de ocol, încetează de a mai fi o înlesnire pentru împričinaţi, întru cât acţiunile înaintea judecatorilor de ocol, unele sunt scutite de timbru şi cele-alte sunt supuse numai la plata unui timbru fix de un leu.

D. Alexandru Marghiloman, fostul Ministru al justiţiei şi autorul legii din 1894, găsind o contradicţie, o echivocitate între această lege şi legea timbrului asupra cestiunei care dădea naştere discuţiunii, a adresat către judecătorii şi tribunale, circulara sa sub No. 11216 din 8 Iulie 1895, tâlmăcitoare în sensul că şi cererile de ieşire din indiviziune, când sunt de competenţa judecatorilor de ocol sunt supuse la plata taxei timbrului fix de un leu, ca ori-ce acţiuni, în genere, introduse înaintea judecătorilor de ocol. O asemenea tâlmăcire, mai mult generoasă poate, de cât juridică, din partea d-lui Al. Marghiloman, se explică—fără îndoială—prin dragostea neţărmurită, prin simpatia înaltă ce d-sa păstrează pentru păturile de jos ale societăţii, pentru lumea nevoiaşă a împričinaţilor, în favoarea şi pentru protecţiunea cărora realizase reforma legii în cestiune. Stătea în puterea d-sale de asemenea, de a da o aşa liberală interpretare legii, pentru că cestiunea suferind oare-şi care discuţiune, Ministrul Justiţiei avea dreptul, prin legea din 1894, ca şi sub cea actuală, a rezolvi ori-ce dificultăţi şi a umple ori-ce lipsuri ivite cu prilejul aplicării acestei legi.

Se naşte însă cestiunea, o asemenea interpretare mai poate rezista faţă cu noua reformă a legii timbrului?

Susţinem că nu. În adevăr, legiuitorul având în vedere, atât actuala lege a timbrului, pe care a ţintit s'o reforme, cât şi legea pentru judecătorii de pace, când a regulat taxa timbrului fix, la care trebuiesc supuse acţiunile introduse înaintea acestor judecători, nu enumeră şi cererile de ieşire din indiviziune, printre aceste acţiuni. Când însă, prin art. 23, hotărăşte că timbrul de 10 lei fix va fi taxa la care vor fi supuse acţiunile pendinte înaintea tribunalelor civile şi comerciale, supun la aceeaşi taxă şi cererile de ieşire din indiviziune, fără a distinge după valoarea unor asemenea cereri, între cazul când sunt de competenţa tribunalului şi cazul când sunt de competenţa judecătorilor de ocol.

Cestiunea dar, nu mai suferă îndoială, că după noua lege a timbrului, toate cererile de ieşire din indiviziune sunt supuse la plata timbrului fix de 10 lei.

Trecem la altă cestiune. După art. 62 din legea pentru judecătorii de pace, sunt scutite de taxa timbrului şi de ori-ce alte cheltuieli de procedură, toate acţiunile imobiliare privitoare la pământurile date locuitorilor săteni şi declarate inalienabile prin legile de improprietărire. Acest aliniat e adăogat la finele art. 62, care dă în competenţa judecătorilor de ocol, în prima instanţă, acţiunile în revendicare şi în genere, ori-ce acţiuni imobiliare, până la valoarea de 1500 lei capital, inclusiv sau 150 lei venit. Prin art. 63, următor, se dă de asemenea în competenţa judecătorilor de ocol, petiţiunile de ereditate, toate cererile privitoare la punerea în posesiunea şi regularea succesiunilor, ieşirile din indiviziune şi împărţirea succesiunilor, chiar imobiliare de ar fi, dacă valoarea succesiunii de revendicat sau de regulat şi împărţit, nu trece peste suma de 3000 lei.

Ne întrebăm, fi-vor scutite de ori-ce taxe şi alte cheltuieli aceste din urmă cereri, când se referă la pământurile rurale, declarate inalienabile prin legile de improprietărire, după cum sunt scutite acţiunile în revendicare şi în genere, ori-ce acţiuni până la valoarea arătată prin articolul precedent? Cestiunea e controversată.

După unii, aliniatul final al art. 62, fiind redactat în termeni generali se referă şi se aplică şi la cererile enumerate prin art. 63. După alţii, nu implică asemenea cereri, legea timbrului fiind de strictă interpretare.

Art. 41 al. 31 din noua lege a timbrului are meritul de a tăia, în parte, această controversă, hotărând că sunt scutite de taxa timbrului şi de ori-ce alte cheltuieli de procedură, toate acţiunile imobiliare şi cererile de ieşire din indiviziune, privitoare la pământurile rurale, de care este vorba. De aci ar urma că cererile privitoare la punerea în posesiune şi regularea succesiunilor acestor pământuri, n'ar fi scutite de taxele prevăzute de legea timbrului.

Quid, pentru petiţiunile de ereditate? Legea nu lămureşte. Unii cred, că şi petiţiunile de ereditate, care nu sunt în felul lor, de cât tot nişte acţiuni în revendicare, însă succesorală, sunt scutite de timbru şi altele, când au de obiect pământurile date locuitorilor săteni, prin legile de improprietărire din 1864 şi 1879, căci aceasta ar fi fost intenţiunea legiuitorului când a acordat scutirea de care tratează aliniatul final al art. 62. Noi, examinând cestiunea, în lucrarea noastră «Controversele legii pentru judecătorii de pace»⁽⁴⁾, am fost de opinie că scutirile de timbru şi altele din art. 62, nu se pot întinde la casurile prevăzute de art. 63. Legiuitorul care acum se ocupă cu formarea legii timbrului, ne-a dat dreptate de oare-ce regulând, chiar prin legea timbrului, această cestiune, scuteşte de timbru numai cererile de ieşire din indiviziune, fără a enumera şi pe acelea pe care le mai prevede art. 63 din L. j. pace.

Această dispoziţiune este, bine înţeles, criticabilă, căci raţional ar fi fost ca scutirea să se

(4) Pag. 103 şi urm.

întindă la toate casurile enumerate de acel articol.

Se mai naște cestiunea : *acțiunile posesorii relative la aceleași pământuri, sunt scutite și ele de timbru și alte cheltuieli?* Credem că da, pentru că, de și legea vorbește de această scutire, la art. 62 care se ocupă în genere de acțiunile în revendicare, totuși aliniatul final al art. 62, glăsuște că, sunt scutite de ori-ce taxe *toate* acțiunile *imobiliare* privitoare la pământurile date locuitorilor săteni, fără a distinge între cele petitorii și posesorii. Art. 62 e aplicabil și acestor din urmă fiind general și redactarea sa nepermițând vre-o distincțiune între ambele feluri de acțiuni.

Dar încă o cestiune. Legea nu regulează modul cum judecătorul de se va încredința că aceste acțiuni sunt relative la pământurile rurale din 1864 și 1879 și nici nu îi impune a cere o asemenea dovadă, *chiar în momentul introducerii acțiunilor în cestiune*, de la partea care presintă reclamațiunea.

În adevăr, se poate întâmpla că de și prin acțiunea introductivă să se zică că se revendică sau reclamă asemenea pământuri, să fie vorba de pământuri străine acelei legi, iar partea reclamantă, cu sau fără intențiune, să inducă în eroare pe judecători.

Noua lege a timbrului nu regulează acest punct important. Noi credem că un aliniat la art. 41 al. 31, din noua lege a timbrului se impune *în sensul că odată cu presintarea acțiunii, reclamantul e dator să presinte și un certificat de la autoritatea comună, constătător că fie densus, fie autorii săi, au fost împroprietăriți prin legea rurală din 1864 sau 1879 și că numele lor figurează în tabelele de împroprietăriți.* Această măsură e necesară și bună, în scopul că judecătorul să se încredințeze, de la început, dacă acțiunea ce se intentă se referă în adevăr la pământurile în cestiune.

Prin art. 20 al. 16 din noua lege a timbrului, sunt supuse la plata timbrului fix de 2 lei, actele prin care se deferă sau referă jurământ înaintea judecătorilor de ocoale *sau în apel înaintea tribunalelor*, iar prin art. 25 al. 2 sunt supuse la plata timbrului fix de 25 lei, actele prin care se deferă jurământul decisoriu la *tribunale și Curți*. Pentru referirea jurământului propus, taxa e de 5 lei. Textul art. 25 al. 2, ca să fie corect redactat, urma să conțină după expresiunile «*la tribunale și Curți*», cuvintele următoare : «*afară de actele prin care «deferă sau referă jurământ înaintea tribunalului «ca instanță de apel, asupra afacerilor venite de «la judecătorii de pace».*

Dar să examinăm puțin art. 20 al. 16 citat.

Acest articol combinat cu art. 25 al. 2 și-a propus să resolve o controversă care există sub legea timbrului încă în vigoare, asupra taxei de timbru fix, care urmează după această lege să se perceapă la actele de jurământ de competența judecătorului de ocol.

În actuala lege există două texte. După primul (art. 18 al. 19) sunt supuse la plata timbrului de un leu actele prin care se deferă sau referă jurământ în procesele de *competința judeului de ocol* (fără a distinge înaintea judecătorului de ocol, sau în apel, înaintea tribunalului) și după al doilea text (art. 22 al. 2) sunt supuse la plata timbrului fix de 25 lei, actele prin care se deferă jurământ decisoriu la *tribunale și Curți, când valoarea liti-*

giului e de la 300 lei în sus. Pentru referirea jurământului, taxa e tot de 5 lei. Când valoarea litigiului e mai mică de 300 lei deferirea și referirea jurământului la *tribunale și Curți*, precum și interogatoriile sunt supuse la plata timbrului fix de 5 lei. Aceste două texte de lege, nu se împacă însă. Ele se contrazic.

Dacă am lua în considerațiune împrejurarea că actuala lege a timbrului datează din anul 1881, când era în vigoare legea pentru judecătorii de ocoale din 1879, *de sub competența cărora erau excluse afacerile comerciale, care, pentru ori-ce valoare, se judecău de tribunale*, am constata ușor că contrazicerea nu e de cât aparentă. Art. 22 al. 2 s'ar aplica, prin urmare, în redacțiunea sa finală, la aceste din urmă afaceri. După o altă opiniune, puțin întemeiată, distincțiunea între afaceri în curs la tribunale, după cum valoarea lor e mai mare sau mai mică de 300 lei, se referă la competența *în prima sau ultima instanță a judecătoriiilor de ocol*, ale căror afaceri, după legea din 1879, se judecău în prima instanță și cu drept de apel, de la această valoare în sus. După această părere, așa dar, sunt supuse timbrului de 5 lei, toate actele de jurământ deferit sau referit în apel, asupra unei afaceri de competența judeului de ocol, când cartea de judecată, cuprinzând o condamnățiune în valoare mai mare de 300 lei, ar fi fost pronunțată cu drept de apel. E de nevoie de a mai dovedi cât de absurdă e această opiniune? În tot cazul revizuirea ambelor texte se impunea, față cu împrejurarea că judecătoriiile de ocol au dobândit o competență comercială cu timpul, iar art. 22 al. 2 din actuala lege a timbrului, anterior acestei largiri de competență, era lipsit, în parte, de înțeles și dădea naștere la controversă și discuțiune. E clar, dar, că după actuala lege a timbrului, toate actele prin care se deferă sau referă jurământ înaintea judecătoriiilor de ocol sau a tribunalelor, în apel, în afaceri de competența acestor judecătorii, sunt supuse timbrului fix de 1 leu, taxă urcată la 2 lei, prin noua lege a timbrului, care are meritul de a tăia controversa de mai sus.

Dar să examinăm o nouă cestiune. Art. 20 al. 16 din noua lege a timbrului se ocupă de actele de jurământ, deferit sau referit înaintea judecătoriiilor de ocoale sau în apel înaintea tribunalului. Legea nu se pronunță și nu regulează cazul când tribunalul judecă, ca instanță de *recurs*, afacerile în primă și ultimă instanță, judecate de judecătorul de ocol, *când cărțile de judecată sunt atacate înaintea tribunalului pe calea recursului*, ca și cazul când aceste cărți de judecată sunt pronunțate de judecătorul de ocol, ca instanță de apel, asupra unei cărți de judecată *comunale*. Se poate întâmpla ca, tribunalul, să caseze cartea de judecată, să evoce fondul și să fie chemat a se pronunța asupra unui jurământ deferit sau referit de părți. Când afacerea e de competența judecătoriei comunale, actul prin care se dă jurământ e scutit de timbru, conform art. 46 din legea acestor judecătorii. Dar în cazul când jurământul se deferă sau se referă în recurs, într'o afacere care este de competența, în primă și ultimă instanță, a judeului de ocol?

Legea nu vorbește nimic în această privință. Suntem dar, în fața unei *lacuni* pe care noua lege a timbrului nu a complectat-o. După art. 98 al.

final din legea pentru judecătoriile de pace, tribunalul, evocând fondul afacerii, o judecă în prima sa ultima instanță, după regulile de competență proprii ale tribunalelor. Cum vedem cestiunea se încurcă și mai rău cu acest articol. Se impunea, deci, ca în noua lege a timbrului, art. 20 al. 16, să fi fost ast-fel redactat: «Sunt supuse la plata timbrului fix de 2 lei coala și actele prin care se deferă sa referă jurământ înaintea judecătoriilor de ocol sa în apel înaintea tribunalelor, cum și în recurs, înaintea acestor din urmă instanțe, când funcționând ca instanță de recurs, casează și evocă fondul afacerii.

Sunt numeroase încă cestiunile, care se pot ridica din examinarea noii legi a timbrului în raport cu legea pentru judecătoriile de pace, la care am îngrămădit micul nostru studiu. E limpede, din cele expuse, din constatarea sporului de taxe puse asupra actelor de competență judecătoriilor de pace, că justiția populară s'a îngreuiat, s'a scumpit. Observăm că prin art. 23 al. 18 din noua lege a timbrului, însăși apelurile contra cărților de judecată ale județului de ocol, sunt supuse la plata timbrului de 10 lei coala, în loc de 5 lei, cum erau supuse până în prezent.

Prin art. 62 din legea judecătoriilor comunale și de ocoale din 1879 legalizarea actelor de adopțiune ale locuitorilor săteni erau scutite de taxa de timbru. Această dispozițiune a dispărut deja din legea din 1894, iar legea timbrului din 1881 a supus asemenea acte la plata timbrului fix de 2 lei (art. 19 al. 4) menținut prin art. 20 al. 4 din noua lege.

Am putea să înmulțim exemplele, dar ne oprim aci.

O datorie de patriotism obligă pe fie-care cetățean să nu protesteze împotriva acestui spor de taxe, înființate într'un scop de interes general, în scopul binelui public. E de dorit și chiar de nădăjduit că reforma legii timbrului, care se găsește într'o intimă înrudire cu reforma procedurii civile, să contribuie la împușinarea și curmarea proceselor de șicană, a trăgănarilor de ori-ce fel și să aducă o asigurare mai puternică a drepturilor celor împicinăți și o protecțiune mai mare a celor vătămați în asigurarea acestor drepturi.

Corneliu Botez

Judecător de ședință la Trib. Botoșani

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA de APEL din GALAȚI, Secțiunea I

Audiența de la 13 Ianuarie 1900

Președenția D-lui V. RAMNICEANU, Consilier

Deciziunea corecțională No. 22

Sava M. Gherghiceanu pentru pretenții civile

Competință. — Acte de natură pur administrativă. — Primari. — Consilierii comunali. — Disolvarea consiliului comunal în urma raportului prefectului. — Proces de calomnie intentat de primar contra prefectului pentru cele relatate în raport. — Dacă instanțele judecătorești sunt competente a'l judeca.

Numai autoritățile administrative sunt în drept a se pronunța asupra actelor de natură pur ad-

ministrativă a primarilor și consiliilor comunale, iar nu instanțele judecătorești ordinare, căci, alt-fel, dacă aceste instanțe judecătorești ar intra în judecata unor ast-fel de afaceri, ar impieta asupra atribuțiunilor puterii esecutive și, prin acest mod, s'ar nesocoti principiul separațiunii puterilor în Stat. Ast-fel, când un consiliu comunal este dizolvat în urma raportului prefectului districtului, instanțele judecătorești nu sunt competente a judeca acțiunea în calomnie ce primarul consiliului dizolvat ar intenta în contra prefectului pentru cele relatate în raportul său.

Curtea deliberând,

Asupra apelului făcut de partea civilă Sava M. Gherghiceanu, contra sentinței trib. R.-Sărat No. 1452/99;

Având în vedere că, prin această sentință, tribunalul, și-a declinat competența de a judeca acțiunea de calomnie intentată de numitul, contra prefectului din Râmnicu-Sărat;

Ascultând susținerile apelantului;

Considerând că apelantul, prin acțiunea sa, se plânge, că prefectul jud. R.-Sărat, prin raportul său către Ministerul de Interne, pentru disolvarea consiliului comunal, l'ar fi calomniat, atribuindu-i că a administrat cu rea credință interesele orașului R.-Sărat, fapte, cari nu ar fi adevărate, — oferind să facă dovada neexactității faptelor, ce i s'a imputat și relei credințe a prefectului;

Considerând că, prin acel raport, imputându-se reclamantului nise fapte relative la administrațiunea sa, ca primar al orașului R.-Sărat; autoritatea administrativă este singură în drept a se pronunța asupra exactității acelor fapte, ceea-ce, în speță, s'a și făcut, prin aprobarea ce s'a dat aceluși raport, prin disolvarea consiliului comunal;

Considerând că numai autoritățile administrative sunt în drept a se pronunța asupra actelor de natură pur administrativă a primarilor și consiliilor comunale, căci, alt-fel, instanțele judecătorești ordinare, intrând în judecata unor ast-fel de afaceri, ar impieta asupra atribuțiunilor puterii executive și, prin acest mod, s'ar nesocoti principiul separațiunii puterilor, în Stat;

Că, ast-fel fiind, apelantele neputând dovedi că faptele ce i s'a imputat prin raportul contra cărui se plânge, sunt neadevărate, în lipsa acestui element delictual de calomnie nu poate să existe;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge apelul făcut de partea civilă, Sava M. Gherghiceanu, contra sentinței trib. R.-Sărat No. 1452/99;

Confirmă această sentință.

(ss) V. Râmniceanu, G. Tanoviceanu, G. Stoicescu, Fr. Papp, D. G. Tazlauanu.

Adnotațiune. — Speța judecată de Curtea din Galați este nouă în jurisprudența noastră. Prefectul județului R.-Sărat a cerut disolvarea consiliului comunal pentru rea administrație a primarului, ear primarul considerându-se ca calomniat,

chiamă în judecată pe prefect, oferind de a face dovada rălei sale credințe și a inexactității faptelor articulate. Atât tribunalul cât și Curtea au respins însă acțiunea părții vătămate, sub cuvânt că numai autoritățile administrative sunt în drept a se pronunța asupra actelor de natură pur administrative a primarilor și consiliilor comunale.

Curtea își întemeiază decizia sa pe marele principiu al democrației moderne a separațiunii puterilor în Stat, admis în țara noastră încă de la Regulamentul organic⁽¹⁾, principiu fără care libertatea cetățenilor n'ar fi de cât un cuvânt și fără care nu poate să existe o adevărată organizație politică.

Pentru existența delictului de calomnie se cere nu numai elementul material, adică o denunțare în regulă făcută către o autoritate publică, ci și elementul moral, adică falșitatea faptelor imputate și reaua credință din partea denunțatorului⁽²⁾. Acțiunea în denunțare calomnioasă nu va fi deci primită de cât atunci când falșitatea faptelor denunțate a fost recunoscută în mod prealabil de autoritatea competentă⁽³⁾.

Care este însă, în specie, autoritatea competentă? Curtea răspunde cu drept cuvânt că numai autoritatea administrativă. În adevăr, pentru a admite, în specie, acțiunea primarului din Râmnic-Sărat, Curtea trebuia să dică că rău și fără cale consiliul comunal a fost dizolvat, ceea ce nu se putea dice de cât impietându-se asupra atribuțiilor puterii executive.

Ajungem deci la concluziunea la care a ajuns și Curtea din Galați, prin decizia mai sus reprodusă, că instanțele represive nu au căderea de a se pronunța asupra faptelor imputate unui funcționar public, relative la actele sale admi-

nistrative, aceste fapte fiind de resortul exclusiv al puterii executive.

Această regulă este generalmente admisă și în Franța și se întemeiază tot pe principiul separațiunii puterilor în Stat⁽⁴⁾.

S'a decis însă, în aceeași ordine de idei, de către tribunalul și Curtea din Iași, că instanțele judecătorești sunt în drept a reforma încheierea autorității administrative (în specie a Ministerului de interne), care ordonase pe nedrept închiderea unei farmacii, sub cuvânt că dirigentele ei era străin⁽⁵⁾. Vom avea ocaziunea de a examina în curând aceste decisiuni, care au rămas în picioare prin respingerea recursului, și de a vedea dacă ele fac o justă aplicare a principiilor de drept.

D. Alexandresco.

INFORMAȚIUNI

Noua Revistă Română, în numărul 3 de la 1 Februarie, conține între altele un interesant articol intitulat: *Origina dreptului consuetudinar român* de D. I. Nădejde.

Senatul a votat până în prezent până la art. 95 din Proiectul de Procedură civilă. Modificările admise în ședința publică pe cale de amendamente sunt de o mică importanță.

În studiul Secțiunilor Senatului se află și noua lege a timbrului, votată deja de cameră. Cea mai mare parte din secțiuni a admis-o fără nici o modificare.

Secțiunea II, al cărei delegat este d. C. G. Ion, a admis un amendament relativ la Ordonanțele prezidențiale, al căror apel se va face pe timbru de 5 lei, iar recursul, pe timbru de 20 lei.

Primum la redacție un prea frumos volum intitulat: Istoria Inchisorilor din România de d. Gr. Dianu, fost director general al închisorilor.

În numărul viitor, vom da o amănunțită dare de seamă asupra acestei interesante lucrări.

În ziua de 2 Febr., Înalta Curte de casație, s. II-a, a judecat recursul făcut de procurorul g-l Curții din Iași contra deciziunii Curții cu jurați din acel județ, care suspendase verdictul juraților în cauza cu I. Theitler pentru dare de foc. Înalta Curte a respins recursul conform concluziilor puse de d-l Procuror general D. Alexandresco. Într'unul din numerele viitoare vom publica această importantă decizie, care este nouă în jurisprudența noastră.

⁽¹⁾ Cpr. Garraud, *Tr. théorique et pratique du droit pénal*, V, 46. Cas. fr. D. P. 69. 1. 534.—Vezi însă în sens opus, Faustin Hélie, *Tr. du Code pénal*, IV, 1854.

⁽²⁾ Trib. și C. Iași. *Curierul judiciar* No. 44 din 1895 și *Dreptul* No. 17 din 1896.

⁽¹⁾ «Impărțirea între puterea administrativă și judecătorească fiind cunoscută de neapărată pentru buna rânduială la regularea pricinelor și pentru închizișuirea driturilor particulare, dice art. 279 din Regulamentul organic al Moldovei, aceste două ramuri vor fi de acum înainte cu totul deosebite».

⁽²⁾ C. din Iași. *Dreptul* No. 24 din 1883.—Elementele calomniei trebuie neapărat să fie constatate de către judecătorii fondului, altfel hotărîrea lor ar fi casabilă. Cas. rom. *Dreptul* No. 23 din 1887.—În materie de calomnie prin presă, întrebarea pusă juraților «dacă autorul faptului este culpabil» conține însă toate elementele care constituiesc culpabilitatea lui. Cas. rom. *Dreptul* No. 46 din 1896.

⁽³⁾ Cpr. C. Orléans și Bastia. D. P. 91. 2. 84 și 164. Pand. fr., Répert., t. XXIII, V. *Dénonciation calomnieuse*, 146 și autoritățile citate acolo.